

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα Το πρόγραμμα της Λισαβώνας και η εσωτερική αγορά

(γνωμοδότηση πρωτοβουλίας)

(2010/C 347/02)

Εισηγητής: ο κ. Edwin CALLEJA

Στις 26 Φεβρουαρίου 2009 η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε να καταρτίσει, σύμφωνα με το άρθρο 29 παράγραφος 2 του Εσωτερικού της Κανονισμού, γνωμοδότηση πρωτοβουλίας με θέμα

Το πρόγραμμα της Λισαβώνας και η εσωτερική αγορά.

Το ειδικευμένο τμήμα «Ενιαία αγορά, παραγωγή και κατανάλωση», στο οποίο ανατέθηκαν οι σχετικές προπαρασκευαστικές εργασίες, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του την 1η Φεβρουαρίου 2010.

Κατά την 460ή σύνοδο ολομελείας της που πραγματοποιήθηκε στις 17 και 18 Φεβρουαρίου 2010 (συνεδρίαση της 7ης Φεβρουαρίου 2010), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 184 ψήφους υπέρ, 16 κατά και 34 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1 Στόχος της στρατηγικής της Λισαβώνας είναι να γίνει η Ευρώπη μέχρι το 2010 η δυναμικότερη και ανταγωνιστικότερη οικονομία γνώσης ανά την υφήλιο, ικανή για βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη με περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας, με μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή και με σεβασμό στο περιβάλλον. Μετά την αναθεώρηση του 2005, κάθε εθνική κυβέρνηση ανέλαβε την ευθύνη για το εθνικό της πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων και τώρα διενεργεί ετήσια αξιολόγηση της επιτευχθείσας προόδου όσον αφορά τους στόχους που είχε θέσει για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Μολονότι οι στόχοι δεν θα επιτευχθούν έως την ημερομηνία-ορόσημο του 2010, η βελτίωση της διακυβέρνησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο αναμένεται ότι θα συμβάλει στην ολοκλήρωση των απαιτούμενων βραχυπρόθεσμων δράσεων. Η επόμενη αναθεώρηση της στρατηγικής της Λισαβώνας δεν έχει πραγματοποιηθεί ακόμη, παρόλο που έχει παρέλθει η σχετική προθεσμία. Ωστόσο, το Συμβούλιο είναι αποφασισμένο να αφιερώσει την εαρινή του σύνοδο στη λήψη σχετικών αποφάσεων. Το έγγραφο της Επιτροπής «Διαβούλευση για τη μελλοντική στρατηγική ΕΕ 2020»⁽¹⁾ είναι μια καλή βάση για αυτές τις αποφάσεις.

1.1.1 Η ΕΟΚΕ καλεί, συνεπώς, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη να λάβουν τα απαιτούμενα σημαντικά και αποφασιστικά μέτρα για την ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς, με παράλληλη διασφάλιση και περαιτέρω προώθηση των οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών προτύπων. Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει την εγγενή σύνδεση που υπάρχει μεταξύ της στρατηγικής της Λισαβώνας και της ενιαίας αγοράς, παρά τη διαφορά μεταξύ των προτύπων διακυβέρνησης που τις διέπουν. Μια δυναμική ενιαία αγορά αποτελεί τόσο προϋπόθεση όσο και υποστήριξη για την επιτυχία της στρατηγικής ΕΕ 2020.

1.2 Η ΕΟΚΕ καλεί τα κράτη μέλη να αλλάξουν στρατηγική και στάση έναντι των κανόνων της ενιαίας αγοράς, θα επιθυμούσε δε τις ακόλουθες βελτιώσεις:

- **Βελτιωμένοι κανόνες:** Είναι απαραίτητο να υπάρχουν πιο διαφανείς και σαφείς κανόνες, που θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν καλύτερα, με χαμηλό κόστος και χωρίς απώλεια χρόνου για τις επιχειρήσεις και γενικότερα τους πολίτες. Οι αρχές αυτές θα πρέπει να τηρούνται, για τη διευκόλυνση των διασυνοριακών δραστηριοτήτων. Ταυτόχρονα, είναι προφανές ότι τα προβλήματα στις χρηματαγορές, η ανάγκη μιας πιο πράσινης

οικονομίας και η ενίσχυση των τομέων της βιομηχανίας και των υπηρεσιών, έτσι ώστε να ληφθούν υπόψη οι δημογραφικές αλλαγές, επιβάλλουν μια νέα προσέγγιση. Καλύτεροι κανόνες δεν σημαίνει αυτομάτως μείωση των κανόνων ή απορρύθμιση των αγορών, αλλά δημιουργία των απαραίτητων προϋποθέσεων που θα συμβάλουν στην εξάλειψη των τάσεων προστατευτισμού και των ανταγωνιστικών καθεστώτων, που παρέχουν αθέμιτο πλεονέκτημα σε ορισμένα κράτη μέλη. Οι κανόνες θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες και να εξασφαλίζουν ισότιμους όρους ανταγωνισμού για τις επιχειρήσεις, με παράλληλη διασφάλιση περισσότερης συνοχής και κοινωνικής δικαιοσύνης, καθώς και ενθάρρυνση της ελεύθερης κυκλοφορίας των ανθρώπινων και των οικονομικών πόρων.

- **Αρτιότερη εφαρμογή:** Οι κανόνες θα πρέπει να μεταφέρονται ομοιόμορφα στο εθνικό δίκαιο των κρατών μελών, με ενιαία και συνεκτική ερμηνεία και με τις ελάχιστες δυνατές εξαιρέσεις. Στους μη εναρμονισμένους τομείς, πρέπει να βελτιωθεί η αμοιβαία αναγνώριση.
- **Αρτιότερη εποπτεία:** Ως θεματοφύλακας της ενιαίας αγοράς, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να αποκτήσει ενισχυμένη εξουσία. Θα μπορούσε να επιτευχθεί καλύτερος συντονισμός της εποπτείας και της επιβολής με τη δημιουργία ενός ενιαίου σημείου αναφοράς σε κάθε κράτος μέλος, το οποίο θα ασκεί την εξουσία και θα λογοδοτεί στην Επιτροπή για την ομοιόμορφη εφαρμογή των κανόνων της ενιαίας αγοράς.
- **Μεγαλύτερη διασυνοριακή συνεργασία, πληροφόρηση και συστήματα άμεσου χειρισμού των καταγγελιών:** Πρέπει να αναπτυχθεί αμοιβαία εμπιστοσύνη και κατανόηση μεταξύ των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών, με τη δημιουργία στενότερων σχέσεων εργασίας μεταξύ τους. Τα δίκτυα που έχουν ήδη δημιουργηθεί από την Επιτροπή θα πρέπει να αποτελέσουν τη βάση της συνεργασίας, υπό την προϋπόθεση ότι θα τεθούν σε λειτουργία σε όλα τα κράτη μέλη για την προστασία και την ενημέρωση των πολιτών. Ένα πλήρως λειτουργικό δίκτυο θα παρέχει αποτελεσματική εποπτεία και θα μειώσει δραστικά τις εισαγωγές από τρίτες χώρες που δεν συμμορφώνονται με τα πρότυπα της ΕΕ, με στόχο την ενίσχυση των προτύπων των προϊόντων και της ασφάλειας των καταναλωτών, καθώς και την εξασφάλιση ισότιμων όρων ανταγωνισμού για την ευρωπαϊκή βιομηχανία.

⁽¹⁾ COM(2009) 647 τελικό, 24.11.2009.

- **Μεγαλύτερη δικαιοσύνη για τους πολίτες:** Η δικαστική εφαρμογή των κανόνων της ενιαίας αγοράς θα βελτιωθεί, εάν οι εθνικοί δικαστές έχουν πρόσβαση σε κατάλληλη εκπαίδευση επί του Ευρωπαϊκού Δικαίου. Οι κοινωνικοί εταίροι εξετάζουν εναλλακτικές λύσεις για την αντιμετώπιση της σύγκρουσης μεταξύ των ελευθεριών της εσωτερικής αγοράς και των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Χρειάζεται να καθοριστούν σαφείς αρχές, ούτως ώστε οι τέσσερις ελευθερίες και τα συλλογικά δικαιώματα των εργαζομένων να μην αλληλοσυγκρούονται.
- **Συνέχιση και ενίσχυση του έργου της παρακολούθησης της ενιαίας αγοράς:** Από το έργο αυτό αναμένεται να προκύψουν οι βέλτιστοι τρόποι προσέγγισης του σχεδιασμού και της εφαρμογής των καλύτερων κανόνων και πολιτικών. Οι εν λόγω προσεγγίσεις θα είναι πραγματιστικές και θα εξετάζουν συγκεκριμένα θέματα σε επίπεδο χώρας και αγοράς. Στο πλαίσιο αυτού του έργου θα πρέπει επίσης να διερευνηθούν και να εξεταστούν τα αναγνωρισμένα εμπόδια για το εμπόριο εντός της ενιαίας αγοράς (2).
- **Ιεράρχηση των θεμάτων της ενιαίας αγοράς:** Οι προτεραιότητες της ΕΕ θα πρέπει να αναθεωρηθούν τα επόμενα χρόνια, διότι θέματα που εκκρεμούν στο πρόγραμμα της ενιαίας αγοράς μπορεί να εμποδίσουν την πρόοδο στο επίπεδο των στόχων της Λισσαβόνας.
- Πιο συγκεκριμένα, η οδηγία για τις υπηρεσίες πρέπει οπωσδήποτε να εφαρμοστεί με πλήρη σεβασμό του πνεύματος και των κανόνων που διέπουν την ενιαία αγορά. Ένα σημαντικό πρόβλημα εν προκειμένω είναι ότι δεν υπάρχει ακόμη ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων από ορισμένα κράτη μέλη που προσχώρησαν κατά την τελευταία διεύρυνση. Απαιτούνται σαφείς και αποτελεσματικοί κανόνες για την ορθή εφαρμογή και την επίτευξη των στόχων της οδηγίας για την απόσπαση εργαζομένων, που είναι ο θεμιτός ανταγωνισμός μεταξύ των επιχειρήσεων, ο σεβασμός των δικαιωμάτων των εργαζομένων και η αποτροπή του κοινωνικού ντάμπινγκ.
- Ένα από τα προβλήματα της ενιαίας αγοράς και της ΕΕ είναι ότι οι μισθοί και οι συνθήκες εργασίας έχουν καταστεί παράγοντας ανταγωνισμού. Η προστασία των προτύπων στην αγορά εργασίας θα προσλάβει μεγαλύτερη σημασία και πρέπει να αποτελέσει τμήμα της νέας στρατηγικής ΕΕ 2020.
- Η ενιαία αγορά προξενεί άσκοπες και οικολογικά επιβλαβείς μεταφορές μεγάλων αποστάσεων, γεγονός το οποίο αντιβαίνει στις αυξημένες απαιτήσεις της πολιτικής για το περιβάλλον και τη βιώσιμη ανάπτυξη.
- Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τα συμπεράσματα του Συμβουλίου των Υπουργών Περιβάλλοντος (3) και είχε την ευκαιρία να παρουσιάσει τη γνωμοδότησή της (4), στην οποία υπογραμμίζει την ανάγκη εσωτερίκευσης του εξωτερικού κόστους των μεταφορών για τον καθορισμό δικαίων τιμών, αναγνωρίζοντας το κόστος της αδράνειας και την αξία των υπηρεσιών των οικοσυστημάτων.

(2) Για μια γενική επισκόπηση των εμποδίων που παραμένουν στην ενιαία αγορά, βλέπε τη μελέτη ΕΟΚΕ/ΠΕΑ στη διεύθυνση http://www.eesc.europa.eu/smo/news/index_en.asp.

(3) 14891/09, 23.10.2009.

(4) CESE 1195/2009, EE C 317 της 23.12.2009, σ. 80.

1.3 Η στρατηγική ΕΕ 2020 εξαρτάται από την αποτελεσματική λειτουργία της ενιαίας αγοράς. Στην επόμενη αναθεώρηση της διαδικασίας της Λισσαβόνας, η ΕΕ πρέπει να λάβει θαρραλέα μέτρα για να αποκτήσει ηγετικό ρόλο στην παγκόσμια οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη. Αυτό θα πρέπει να επιτευχθεί με την αξιοποίηση των ποικίλων οικονομικών ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων που υπάρχουν σε διάφορες περιοχές της Ένωσης, στο πλαίσιο μιας αποτελεσματικής και λειτουργούσας ενιαίας αγοράς.

1.4 Η στρατηγική ΕΕ 2020 πρέπει να αντιμετωπίσει τα πλέον επείγοντα ζητήματα:

- Εφαρμογή του σχεδίου ανάκαμψης για να βγει η ΕΕ από την ύφεση και διαμόρφωση μιας στρατηγικής που θα βοηθά τα κράτη μέλη να επιτύχουν τους ήδη υιοθετηθέντες σκοπούς και στόχους. Η στρατηγική αυτή πρέπει να υποστηρίξει τις αλλαγές που απαιτούνται για τον προσανατολισμό της βιομηχανίας προς μια πιο «πράσινη» στρατηγική και να επιδιώξει, συγχρόνως, να επιφέρει αλλαγή στις καταναλωτικές συνήθειες προς όφελος μιας πιο «πράσινης» οικονομίας.
- Προσδιορισμός συγκεκριμένων μέτρων και ανάπτυξη κατευθυντήριων γραμμών για την οικολογική αποδοτικότητα, με την παρουσίαση ολοκληρωμένης στρατηγικής και σχεδίου δράσης για την προώθηση της οικολογικής καινοτομίας εντός του τρέχοντος έτους και την έγκριση του εξαγγελθέντος Ευρωπαϊκού Σχεδίου για την Καινοτομία, προκειμένου να δημιουργηθεί μια ανταγωνιστική και εναρμονισμένη εσωτερική αγορά σε αυτόν τον τομέα.
- Ανάπτυξη στρατηγικής για την πραγματική κατάργηση των κρατικών παρεμβάσεων στον τραπεζικό, τον ασφαλιστικό και τον χρηματοπιστωτικό τομέα, με παράλληλη ενίσχυση της εποπτείας και της ρύθμισής τους. Τούτο συνεπάγεται μια στρατηγική σταδιακής μείωσης του κρατικού παρεμβατισμού υπέρ της βιωσιμότητας του χρηματοπιστωτικού τομέα με σαφείς στόχους τη διασφάλιση της λειτουργικότητας του τομέα, τον περιορισμό του δημόσιου χρέους, καθώς και την παράλληλη συμβολή των χρηματοπιστωτικών δραστηριοτήτων στην οικονομική σταθερότητα και ανάπτυξη.
- Μεγαλύτερη έμφαση στις απαιτούμενες διαρθρωτικές αλλαγές, με συνεκτίμηση των δημογραφικών μεταβολών και των παρεπομένων τους. Πρέπει να ληφθούν επί του παρόντος συγκεκριμένες δράσεις για την εφαρμογή, στα κράτη μέλη, της Πράξης για τις μικρές επιχειρήσεις (Small Business Act).

1.5 Στρατηγική για την περαιτέρω διεύρυνση της ΕΕ. Περαιτέρω διεύρυνση θα πρέπει να πραγματοποιηθεί μόνον εάν οι υποψήφιες χώρες επιτύχουν εκ των προτέρων την απαραίτητη προσέγγιση της νομοθεσίας τους στο κοινοτικό κεκτημένο και πληρούν όλες τις απαιτήσεις περι χρηστής διακυβέρνησης, κράτους δικαίου και βιώσιμης οικονομίας.

1.6 Αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης:

- Η οικονομική κρίση κλόνισε τα ίδια τα θεμέλια της οικονομικής και κοινωνικής προόδου· γι' αυτό, πρέπει να επιλυθεί με τον πιο ομαλό και ταχύ τρόπο. Η χρηματοδότηση των επιχειρήσεων και η ενθάρρυνση των επενδύσεων σε Ε & Α έχουν καθοριστική σημασία για τη διατήρηση των επιπέδων απασχόλησης και οικονομικής ευημερίας.

- Αναπόσπαστο μέρος της λύσης είναι η αποκατάσταση της εμπιστοσύνης στον ευρωπαϊκό χρηματοπιστωτικό τομέα. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μόνο με εκτενή αναθεώρηση της δημόσιας εποπτείας και ρύθμισης, η οποία πρέπει να γίνει πιο αυστηρή για να συμβαδίζει με την παγκόσμια διάσταση και λειτουργία των χρηματαγορών. Είναι επίσης εξαιρετικά επιθυμητό να γίνεται ο συντονισμός της δεσμευτικής ρύθμισης και εποπτείας του χρηματοπιστωτικού τομέα σε παγκόσμιο επίπεδο, λόγω των άμεσων και μαζικών αλυσιδωτών αντιδράσεων που μπορεί να προκαλέσει μια εθνική χρηματοπιστωτική κρίση σε έναν ολοένα και περισσότερο αλληλεξαρτώμενο κόσμο.
- Τα κράτη μέλη θα πρέπει να υποστηρίξουν την προσέγγιση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), η οποία λαμβάνει υπόψη την οικονομική διάσταση και την απασχόληση εξίσου σοβαρά με τη σταθερότητα των τιμών και την ευθύνη της για συνεχή επισκόπηση της οικονομίας στη ζώνη του ευρώ και υποβολή συστάσεων στο Συμβούλιο ECOFIN. Συνιστάται, επίσης, να επανεξεταστούν το πεδίο δράσης και η αποτελεσματικότητα της Ευρωμάδας, όπως και η συμβολή της στη χάραξη της νομισματικής πολιτικής του ευρώ.
- Για να αποτραπεί το ενδεχόμενο περαιτέρω επιδείνωσης της κατάστασης της απασχόλησης και της κοινωνικής κατάστασης από τη χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση, πρέπει να ληφθούν όλα τα απαραίτητα μέτρα σε εθνικό και κοινοτικό επίπεδο για να προσαρμοστούν τα κοινωνικά μέτρα στις σημερινές συνθήκες, χωρίς εξασθένηση της κοινωνικής προστασίας και της αγοραστικής δύναμης των εργαζομένων, με διατήρηση της συνοχής στην εσωτερική αγορά και με συνεκτίμηση της βιωσιμότητας των κοινωνικών συστημάτων και της αναγκαιότητας μιας ορθής φορολογικής πολιτικής. Ταυτόχρονα, οι αγορές εργασίας πρέπει να σταθεροποιηθούν ενόψει της οικονομικής ανάκαμψης, με πρόσθετα και εντατικά ολοκληρωμένα μέτρα για την κατάρτιση των εργαζομένων και την περαιτέρω εκπαίδευσή τους σε νέες γνώσεις, μέτρα τα οποία θα πρέπει να οδηγήσουν σε πιο παραγωγικές θέσεις εργασίας υψηλότερης ποιότητας.
- Καλύτερα μέσα αξιολόγησης της προόδου στον κοινωνικό, τον οικονομικό και τον περιβαλλοντικό τομέα. Χρειάζεται να αναπτυχθούν και άλλοι δείκτες, πέραν του ΑΕγχΠ, για να επιτευχθεί καλύτερη κατανόηση της προόδου όσον αφορά τη βιώσιμη ανάπτυξη και την ευημερία.

1.7 Βελτίωση της ευρωπαϊκής θέσης στην παγκόσμια αγορά

1.7.1 Η Ευρώπη πρέπει να εξασφαλίσει καλύτερη θέση στη διεθνή σκηνή. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με την επίλυση των εσωτερικών οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών προκλήσεων και την ενίσχυση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και της διεθνούς συνεργασίας.

1.7.2 Η ευρωπαϊκή βιομηχανία θα πρέπει να ενθαρρυνθεί να εισέλθει σε κλάδους έντασης τεχνολογίας που διαθέτουν πρωτίστως μια εγγενή οικολογική στρατηγική προσέγγιση. Αυτό θα παράσχει στην ΕΕ ένα ηγετικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα χάρη στη βελτίωση του εξωτερικού εμπορίου και τη δημιουργία «πράσινων» θέσεων εργασίας, με στόχο τη μακροπρόθεσμη οικονομική βιωσιμότητα.

1.7.3 Για την επίτευξη αυτής της ισορροπίας απαιτείται καινοτομία στη σκέψη, ούτως ώστε η κοινωνική και περιβαλλοντική πρόοδος να συνεισφέρει στην ανταγωνιστικότητα.

1.7.4 Ο περαιτέρω περιορισμός των οικονομικών και νομικών εμποδίων θα συμβάλει σημαντικά στη μεγαλύτερη εντατικοποίηση της ολοκλήρωσης της εσωτερικής αγοράς και στη συνολική ενίσχυση της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας⁽⁵⁾. Η μεγαλύτερη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων και της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών στη νέα στρατηγική ΕΕ 2020 θα συμβάλει στην ταχύτερη επίτευξη προόδου.

1.7.5 Η παγκόσμια διάσταση επιβάλλει τη συνέχιση των κοινών προσπαθειών. Κάθε κράτος μέλος θα πρέπει να διαχειρίζεται το δικό του εθνικό πρόγραμμα και να συνεργάζεται παράλληλα με τα άλλα για την επίτευξη των καθορισμένων κοινών στόχων. Στους στόχους αυτούς θα πρέπει να περιλαμβάνονται:

- Η δέσμευση για την ανάληψη ισχυρού ρόλου στον κόσμο, με συνυπολογισμό της μεταφοράς του κέντρου βάρους προς την Ασία και τις αναδυόμενες χώρες.
- Μια στρατηγική ενεργειακή πολιτική με βάση διμερείς συμφωνίες μεταξύ της ΕΕ και άλλων χωρών, σε συνδυασμό με την ανάπτυξη νέας, ευφύους και αποκεντρωμένης ενεργειακής υποδομής με χαμηλό επίπεδο εκπομπών άνθρακα.
- Η ΕΕ θα πρέπει να επιμείνει στη θέση ότι οι χώρες με τις οποίες διατηρεί εμπορικές συναλλαγές θα πρέπει να αποδεχτούν και να συμμορφωθούν με τις σχετικές διεθνείς συνθήκες και συμβάσεις του ΟΗΕ και των οργάνων του, όπως η ΔΟΕ, καθώς και άλλων διεθνών φορέων που θέτουν πρότυπα όσον αφορά το περιβάλλον, τα δικαιώματα των εργαζομένων, την ίση αμοιβή για ίση εργασία και την απαγόρευση της παιδικής εργασίας.

2. Εισαγωγή

2.1 Οι στόχοι της Λισσαβώνας

2.1.1 Με τη δρομολόγηση του προγράμματος της Λισσαβώνας, το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του 2000 έθεσε για την Ένωση τον στρατηγικό στόχο να γίνει μέχρι το 2010 η δυναμικότερη και ανταγωνιστικότερη οικονομία γνώσης ανά την υφήλιο, ικανή για βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη με περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας, με μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή και με σεβασμό στο περιβάλλον. Η Ευρώπη έπρεπε να προβεί στην προσαρμογή αρκετών υφιστάμενων πολιτικών, θεσμικών ρυθμίσεων και χρηματοπιστωτικών μέσων στις στρατηγικές της προτεραιότητες. Η ΕΟΚΕ έχει υπογραμμίσει τη σημασία της στρατηγικής της Λισσαβώνας, την οποία θεωρεί ιδιαίτερα επωφελή για τη διατήρηση της δυναμικής των μεταρρυθμίσεων που θα ενίσχυαν την ενιαία αγορά και θα συνέβαλλαν στην περαιτέρω ανάπτυξη και στην εδραίωσή της⁽⁶⁾. Οι μεταρρυθμίσεις στις αγορές αγαθών, υπηρεσιών, εργατικού δυναμικού και κεφαλαίων αναμένεται να συμβάλουν στην επίτευξη μιας πλήρως λειτουργούσας και αποτελεσματικής ενιαίας αγοράς και στην περαιτέρω ολοκλήρωση των κρατών μελών μετά το 2010 σε έναν οικονομικό χώρο που θα είναι πιο ανταγωνιστικός και πλησιέστερος στην επίτευξη των στόχων του προγράμματος της Λισσαβώνας, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα την ισορροπία μεταξύ του οικονομικού, του κοινωνικού και του περιβαλλοντικού πυλώνα της βιώσιμης ανάπτυξης.

⁽⁵⁾ ΕΕ C 277 της 17.11.2009, σ. 6.

⁽⁶⁾ ΕΕ C 77 της 31.3.2009, σ. 15.

2.2 Η δεύτερη φάση του προγράμματος της Λισσαβώνας

2.2.1 Η φάση αυτή ξεκίνησε με την ενδιάμεση αναθεώρηση του 2005, όταν κάθε κράτος μέλος ανέλαβε την ευθύνη εφαρμογής στο εθνικό επίπεδο. Οι προτεραιότητες διευκρινίστηκαν και τέθηκαν σε λειτουργία νέα πολιτικά και χρηματοδοτικά μέσα. Για την οικονομική πολιτική και την πολιτική απασχόλησης υιοθετήθηκαν νέες ολοκληρωμένες κατευθύνσεις, οι οποίες έπρεπε να ενσωματωθούν στα εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων.

2.3 Το πρόγραμμα της Λισσαβώνας μετά το 2010

2.3.1 Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Μαρτίου 2008 όρισε επίσης ένα πλαίσιο για την έναρξη μιας διαδικασίας προβληματισμού σχετικά με το μέλλον του προγράμματος της Λισσαβώνας μετά το 2010, με έμφαση στα εξής:

- επένδυση στο ανθρώπινο κεφάλαιο και στον εκσυγχρονισμό των αγορών εργασίας,
- απελευθέρωση του δυναμικού των επιχειρήσεων,
- επένδυση στη γνώση και την καινοτομία,
- κλιματική αλλαγή, ενέργεια και συναφείς επενδύσεις σε υποδομές.

2.4 Η Ευρώπη στη δίνη της χρηματοπιστωτικής κρίσης

2.4.1 Η Ευρωπαϊκή Ένωση βρίσκεται σήμερα εν μέσω της τρέχουσας παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης, η οποία ξεκίνησε στις ΗΠΑ, αλλά έχει λάβει διαστάσεις πανδημίας, που διαχέεται στην παγκόσμια οικονομία ζημιώνοντας τις επενδύσεις, στερώντας από τις επιχειρήσεις τις πολυπόθητες πιστώσεις και οδηγώντας σε μείωση του παγκόσμιου εμπορίου σε επίπεδα που έχουν να παρατηρηθούν από τον τελευταίο παγκόσμιο πόλεμο. Σε ολόκληρη την Ένωση, οι κοινωνικές συνέπειες σε επίπεδο απώλειας θέσεων εργασίας και μείωσης της αγοραστικής δύναμης των εργαζομένων λαμβάνουν ανησυχητικές διαστάσεις και δεν φαίνεται να υπάρχει προοπτική άμεσης ανάκαμψης. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) έχει λάβει μέχρι στιγμής μέτρα για την προστασία του ευρώ έναντι του πληθωρισμού και του αποπληθωρισμού. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να υποστηρίξουν την προσέγγιση της ΕΚΤ, η οποία λαμβάνει υπόψη της την οικονομική διάσταση και την απασχόληση εξίσου σοβαρά με τη σταθερότητα των τιμών και της αναθέτει την ευθύνη για συνεχή επισκόπηση της οικονομίας στη ζώνη του ευρώ και υποβολή συστάσεων στο Συμβούλιο ECOFIN. Με το ίδιο σκεπτικό, τα κράτη μέλη θα πρέπει να επανεξετάσουν το πεδίο δράσης και την αποτελεσματικότητα της Ευρωομάδας, όπως και τη συμβολή της στη χάραξη της νομισματικής πολιτικής του ευρώ. Το άνοιγμα των αγορών στον χρηματοπιστωτικό τομέα ήταν ένα θετικό βήμα. Ωστόσο, η δημόσια εποπτεία και ρύθμιση δεν συμβάδισε με την παγκόσμια διάσταση των χρηματοπιστωτικών αγορών. Αυτές είναι πρόσθετες προκλήσεις, τις οποίες η Ευρώπη πρέπει να αντιμετωπίσει και να ξεπεράσει με την αναθεώρηση και ενίσχυση της ρύθμισης.

2.5 Ένα εμπόδιο για την ενιαία αγορά και το πρόγραμμα της Λισσαβώνας

2.5.1 **Οι προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης.** Με δεδομένη αυτήν την κατάσταση στην ΕΕ, είναι προφανές ότι η ενιαία αγορά και το πρόγραμμα της Λισσαβώνας θα πληγούν σοβαρά. Η παγκοσμιοποίηση και οι προκλήσεις της θα υπάρχουν και μετά την κρίση. Ως εκ τούτου, η Ευρώπη πρέπει να αποκτήσει καλύτερη θέση στην παγκόσμια σκηνή, σημειώνοντας πρόοδο στην επίλυση των εσωτερικών οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών

προκλήσεων και ενισχύοντας την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και τη διεθνή συνεργασία. Για να είναι αυτή η στρατηγική αποτελεσματική και να συνάδει με τις αναθεωρημένες προτεραιότητες του προγράμματος της Λισσαβώνας, πρέπει να επιτευχθεί ισορροπία μεταξύ της οικονομικής, της κοινωνικής και της περιβαλλοντικής διάστασης της ανάπτυξης.

2.5.2 Κοινωνική συνοχή

2.5.2.1 Από τη θέσπιση της στρατηγικής της Λισσαβώνας το 2000, η κοινωνική συνοχή ήταν -και παραμένει- σημαντικό μέλημα. Ωστόσο, η πρόοδος στα θέματα της φτώχειας και της ανισότητας τόσο μεταξύ όσο και εντός των κρατών μελών υπήρξε μάλλον απογοητευτική. Η φτώχεια και η ανισότητα εξακολουθούν να θεωρούνται ως δύο από τα μεγαλύτερα προβλήματα στην Ευρώπη. Στην αναθεώρηση της στρατηγικής της Λισσαβώνας πρέπει να ληφθούν σοβαρότερα υπόψη η φτώχεια και η κοινωνική συνοχή, με πιο φιλόδοξους στόχους για την οικονομική και την κοινωνική ανάπτυξη, ούτως ώστε να επιτευχθεί δραστική μείωση της φτώχειας και των ανισοτήτων.

2.5.2.2 Οι διαφορές όσον αφορά τα συστήματα κοινωνικής πρόνοιας στην ΕΕ είναι προφανείς. Ορισμένες από τις διαφορές αυτές οφείλονται στα εντελώς διαφορετικά φορολογικά συστήματα και στον φορολογικό ανταγωνισμό. Οι εταιρικοί φόροι και οι φόροι επί των μερισμάτων και των τόκων είναι υψηλοί σε ορισμένες χώρες και χαμηλοί σε άλλες. Τα μοντέλα ενιαίων φορολογικών συντελεστών έχουν αυξήσει τις διαφορές στη φορολογία των εισοδημάτων και των εσόδων μεταξύ των κρατών μελών. Οι κοινωνικές δαπάνες σε ορισμένες χώρες κυμαίνονται σε ποσοστό άνω του 30 % του ΑΕγχΠ, ενώ σε άλλες χώρες, με χαμηλό ενιαίο φορολογικό συντελεστή, σε ποσοστό κάτω του 15 % του ΑΕγχΠ. Όλες οι χώρες αντιμετωπίζουν προβλήματα όσον αφορά το μέλλον των συστημάτων κοινωνικής τους πρόνοιας.

2.5.2.3 Τα υψηλότερα επίπεδα εκπαίδευσης, τα καλύτερα και πιο εμπορεύσιμα προσόντα και η αύξηση των ερευνητών θα πρέπει να αποτελέσουν τους στυλοβάτες ενός υψηλότερου επιπέδου ανταγωνιστικότητας για μια πιο «πράσινη» ευρωπαϊκή βιομηχανία με ηγετική θέση στην καινοτομία, υψηλότερη τεχνολογία, μεγαλύτερη παραγωγικότητα και προστιθέμενη αξία. Κατ' αυτόν τον τρόπο, αναμένεται να δημιουργηθούν περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας και να επιταχυνθεί η οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, ώστε να μειωθεί η φτώχεια και η ανισότητα.

2.5.2.4 Συνιστάται χρήση της Ανοιχτής Μεθόδου Συντονισμού (ΑΜΣ) και έντονη έμφαση στην ταυτόχρονη και συντονισμένη δράση του ευρωπαϊκού, του εθνικού και του περιφερειακού επιπέδου. Στο εθνικό επίπεδο, η συμμετοχή των εθνικών κοινοβουλίων, των κοινωνικών εταίρων και της υπόλοιπης κοινωνίας των πολιτών αναμένεται να δώσουν μια αίσθηση κατανόησης και προσωπικής ευθύνης για τους κυριότερους προβληματικούς τομείς και τα ληπτέα μέτρα.

2.5.2.5 Οι πάροχοι δημόσιων υπηρεσιών θα δώσουν, εν μέρει, λύση στα προβλήματα της κοινωνικής συνοχής και της σημερινής οικονομικής και χρηματοπιστωτικής κρίσης, καθώς συμβάλλουν σημαντικά στις προσπάθειες των κυβερνήσεων να σταθεροποιήσουν τόσο την οικονομία όσο και τις αγορές εργασίας. Ο δημόσιος τομέας λειτουργεί ως καταλύτης για την οικονομική ανάπτυξη και παρέχει τις υποδομές για την ευημερία των ιδιωτικών επιχειρήσεων. Η βελτίωση των δημόσιων υπηρεσιών (π.χ.: της εκπαίδευσης, της περίθαλψης, της κοινωνικής πρόνοιας κλπ.) θα πρέπει να αποτελεί θεμελιώδες στοιχείο της νέας ευρωπαϊκής στρατηγικής για την οικονομική ανάπτυξη και την απασχόληση, προς το συμφέρον όλων των ευρωπαίων πολιτών.

2.6 Αντιστροφή των τάσεων ύφεσης

2.6.1 Μια πιο αποτελεσματική ενιαία αγορά αναμένεται ότι θα βοηθήσει τη μεσοπρόθεσμη ανάπτυξη της ΕΕ και θα συμβάλει στην ταχύτερη ανάκαμψη από την τρέχουσα χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση. Οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις θα πρέπει να αποσκοπούν στην επίτευξη μιας εύρωστης μακροχρόνιας ανάκαμψης. Χωρίς να παραβλέπουν την απαιτούμενη κοινωνική ισορροπία, θα πρέπει επίσης να στοχεύουν στην αντιστροφή των υφιστάμενων τάσεων ύφεσης και στην αποφυγή περαιτέρω επιδείνωσης της παραγωγικής ικανότητας στην ΕΕ. Για να δημιουργηθεί ένα ισχυρό αίσθημα σκοπού και κατεύθυνσης, τα κράτη μέλη θα πρέπει να αναπτύξουν συνέργειες και να αποφασίσουν να δράσουν συλλογικά, για να επαναφέρουν τις οικονομίες τους σε ρυθμούς βιώσιμης ανάπτυξης. Θα πρέπει δε να είναι έτοιμα να στηρίξουν τη ζήτηση στην εσωτερική αγορά και να αποκαταστήσουν την αγοραστική δύναμη των καταναλωτών, σύμφωνα με την πρόοδο που θα έχει επιτευχθεί για να τερματιστεί η παρούσα χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση και η συνακόλουθη ύφεση.

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1 Η παρούσα γνωμοδότηση εντοπίζει ορισμένους τομείς, όπου η ενιαία αγορά θα μπορούσε να συνεισφέρει στο πρόγραμμα της Λισσαβώνας μετά το 2010. Οι εν λόγω τομείς εξετάζονται κατωτέρω.

3.2 Μέγεθος της εσωτερικής αγοράς

3.2.1 Οι συναλλαγές αγαθών εντός της εσωτερικής αγοράς της ΕΕ είναι σχεδόν διπλάσιες των συναλλαγών με τον υπόλοιπο κόσμο, γεγονός που αντανάκλα τις προσπάθειες ολοκλήρωσης επί σειράν ετών (7). Η ενιαία ευρωπαϊκή αγορά αγαθών έχει ένα ισχυρό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα και παρέχει στα κράτη μέλη μια καλή βάση για την επιτυχία τους στις εξωτερικές αγορές και τη δημιουργία περισσότερο πλούτου και θέσεων εργασίας για τους πολίτες τους. Η περαιτέρω διεύρυνση της ΕΕ θα τενδί κάποια στιγμή υπό εξέταση και, ως εκ τούτου το μέγεθος της ενιαίας αγοράς αναπόφευκτα θα αυξηθεί.

3.3 Πρόσδος όσον αφορά τη συνέχιση και την υλοποίηση της ενιαίας αγοράς

3.3.1 Το σχέδιο της ενιαίας αγοράς είναι «έργο σε εξέλιξη», όμως ορισμένα βασικά θέματα απαιτούν άμεση δράση. Η ορδή εφαρμογή του «κεκτημένου» της ενιαίας αγοράς έχει καίρια σημασία. Η ισορροπία και η συνοχή μεταξύ των διαφόρων συμφερόντων πρέπει να διατηρηθεί. Επιπλέον, ο ανταγωνισμός μεταξύ των κρατών μελών στην ενιαία αγορά θα πρέπει να λειτουργεί προς όφελος του ευρωπαϊού καταναλωτή, παρέχοντάς του ποιοτικότερα και ασφαλέστερα προϊόντα στην καλύτερη δυνατή τιμή, και προς όφελος της βιομηχανίας, παρέχοντάς της μια ισχυρότερη και αποτελεσματικότερη βάση για την επέκταση του εξωτερικού της εμπορίου. Μια έκθεση που δημοσιεύθηκε τον Ιανουάριο του 2009 (8) εντοπίζει σημεία του προγράμματος του 1992 για την εσωτερική αγορά, τα οποία δεν

έχουν ακόμα επιτευχθεί. Σύμφωνα με την έκθεση, οι υπάρχουσες νομοθεσίες οδηγούν σε διαφορετική ερμηνεία και υλοποίηση και σε έλλειψη εναρμόνισης. Η έκθεση αναφέρει επίσης υψηλό διοικητικό κόστος και τρόπους πλήρους εξάλειψης των υφιστάμενων εμποδίων για τις επιχειρήσεις.

3.3.2 Η ΕΕ καθιέρωσε πρόσφατα τη νέα έννοια της εσωτερικής ολου του εξωτερικού κόστους όλων των μέσων μεταφοράς. Η ΕΟΚΕ είχε ήδη την ευκαιρία να σχολιάσει αυτήν την κατάσταση (9) και επαναλαμβάνει τη σύστασή της ότι το επιθυμητό αποτέλεσμα μπορεί να επιτευχθεί μόνο εάν η αρχή αυτή εφαρμοστεί στην ίδια κλίμακα οπουδήποτε προκύπτει εξωτερικό κόστος. Μεταξύ των συμπερασμάτων του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2009, υπογράμμισε την ανάγκη εφαρμογής της αρχής αυτής ως μέσου για τον καθορισμό δίκαιων τιμών και κάλεσε τα κράτη μέλη να εντείνουν τις συζητήσεις τους σχετικά με τη βέλτιστη αξιοποίηση αποδοτικών οικονομικών μέσων, που θα αντανάκλουν καλύτερα τα πραγματικά περιβαλλοντικά στοιχεία του κόστους και του οφέλους, και να ορίσουν προβλέψιμη τιμή για τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα. Το Συμβούλιο ζήτησε επίσης από την Επιτροπή να προσδιορίσει συγκεκριμένα μέτρα και να αναπτύξει κατευθυντήριες γραμμές για την οικολογική αποδοτικότητα στη νέα στρατηγική ΕΕ 2020, να παρουσιάσει ολοκληρωμένη στρατηγική και σχέδιο δράσης για την προώθηση της οικολογικής καινοτομίας εντός του τρέχοντος έτους και να εγκρίνει το εξαγγελθέν Ευρωπαϊκό Σχέδιο για την Καινοτομία, προκειμένου να δημιουργηθεί μια ανταγωνιστική και εναρμονισμένη εσωτερική αγορά σε αυτόν τον τομέα. Σήμερα το εξωτερικό κόστος δεν μεταβιβάζεται στα επιμέρους μέσα μεταφοράς και στους χρήστες τους. Το γεγονός αυτό μπορεί να προσδώσει συγκριτικό πλεονέκτημα σε εκείνα τα μέσα μεταφοράς που επιβάλλουν υψηλό κόστος στην κοινωνία. Η εσωτερική υλοποίηση θα εξαλείψει αυτές τις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού, προκαλώντας στροφή προς φιλικότερα προς το περιβάλλον μέσα. Είναι σημαντικό να εφαρμοστεί αυτή η αρχή πιο αποτελεσματικά, επειδή ενδέχεται επίσης να επιφέρει αλλαγές στις διαρθρώσεις των παρόχων και των χρηστών των μεταφορών.

3.4 Ο τομέας των υπηρεσιών

3.4.1 Η εσωτερική αγορά υπηρεσιών εξακολουθεί να παρουσιάζει σημάδια αδυναμίας. Εκφράζεται η ελπίδα ότι θα σημειωθεί πρόοδος με την εφαρμογή της οδηγίας για τις υπηρεσίες στις αρχές του 2010. Τα διασυνοριακά θέματα παραμένουν πολύ ευαίσθητοι τομείς, ιδίως στους κλάδους της ενέργειας και των ταχυδρομικών και των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Σε ορισμένα θέματα, οι ευρωπαϊκές λύσεις είναι αδιανόητες λόγω της αντίστασης που προβάλλουν τα κράτη μέλη, ενώ υπάρχει ένα πεδίο έντασης με τάση για αυξανόμενο προστατευτισμό. Οι κυβερνήσεις θα πρέπει να αντισταθούν σε αυτά τα βραχυπρόθεσμα και κοντόφθαλμα μέτρα. Θα πρέπει να παρακολουθήσουν την κατάσταση και να διασφαλίσουν ότι δεν θα επέλθει χαλάρωση των κοινωνικών, των ποιοτικών και των περιβαλλοντικών προτύπων ή των κανόνων ασφαλείας στους προαναφερθέντες τομείς. Η ΕΟΚΕ καλεί τα κράτη μέλη να μεριμνήσουν για την κατάλληλη εκπαίδευση του διοικητικού προσωπικού, ώστε να επιτευχθεί απρόσκοπτη μετάβαση με την εφαρμογή της οδηγίας για τις υπηρεσίες. Ο τομέας των υπηρεσιών πρέπει επίσης να αναπτυχθεί ούτως ώστε να αντεπεξέλθει και στις προκλήσεις των δημογραφικών αλλαγών, οι οποίες θα αποτελέσουν μία ακόμη πρόκληση για την ενιαία αγορά, δεδομένου του ότι ορισμένες κοινωνικές υπηρεσίες δεν εμπίπτουν στην οδηγία για τις υπηρεσίες.

(7) Πίνακας αποτελεσμάτων για την εσωτερική αγορά, Δεκέμβριος 2008.

(8) «When will it really be 1992 – Specific Proposals for Completing the Internal Market» (Πότε θα είναι πραγματικά 1992; Συγκεκριμένες προτάσεις για την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς): δημοσιεύτηκε από τις ομοσπονδίες ολλανδών εργοδοτών VNO – NCW, MKB (βλέπε http://www.eesc.europa.eu/smo/prism/moreinformation/literature/7/index_en.asp).

(9) ΕΕ C 317 της 23.12.2009, σ. 80 και CESE 1947/2009 της 17.12.2009 (TEN/356).

3.5 Νομισματική ένωση

3.5.1 Η νομισματική ένωση και η επιτυχία του ευρώ είναι θεμελιώδεις για την ουσιαστικότερη ολοκλήρωση και την ενίσχυση της εσωτερικής κεφαλαιαγοράς. Είναι γεγονός ότι, σε περιόδους οικονομικής επιβράδυνσης, η εσωτερική αγορά και η ζώνη του ευρώ έχουν δείξει ότι παρέχουν σταθερότητα για τις επιχειρήσεις, καθώς οι ενδοκοινοτικές εμπορικές συναλλαγές μειώνονται λιγότερο από τις αντίστοιχες εξωκοινοτικές. Αυτά τα στοιχεία υπογραμμίζουν την προοπτική περαιτέρω ολοκλήρωσης.

3.6 Εξωτερικές επιπτώσεις του ευρώ

3.6.1 Εκτιμάται ότι το εμπόριο έχει αυξηθεί περίπου κατά 5 % από την καθιέρωση του ευρώ ⁽¹⁰⁾. Οι αγορές θα ωφεληθούν περαιτέρω από την εμβάθυνση της ζώνης του ευρώ, η οποία περιλαμβάνει συντονισμό των μακροοικονομικών πολιτικών, εξωτερική εκπροσώπηση και ρύθμιση των χρηματοπιστωτικών αγορών, ιδίως με δεδομένη την τρέχουσα οικονομική κάμψη.

3.7 Περιορισμοί στην εφαρμογή των τεσσάρων ελευθεριών

3.7.1 Η ελεύθερη κυκλοφορία έχει συμβάλει στην ενίσχυση της οικονομίας των κρατών μελών της ΕΕ, καθώς προάγει τον ανταγωνισμό και παρέχει στους καταναλωτές μεγαλύτερη επιλογή και προϊόντα καλύτερης ποιότητας σε χαμηλότερες τιμές. Βοηθάει επίσης τις εταιρείες εντός της ΕΕ να είναι ανταγωνιστικές στις αγορές τρίτων χωρών. Υπάρχουν, ωστόσο, ενδείξεις ασαφούς εφαρμογής των κανόνων της οδηγίας για την απόσπαση εργαζομένων, με αποτέλεσμα αθέμιτο ανταγωνισμό μεταξύ των επιχειρήσεων, καταπάτηση των δικαιωμάτων των εργαζομένων και κοινωνικό ντάμπινγκ.

3.7.2 Τα τελευταία χρόνια, οι κατευθυντήριες γραμμές στον τομέα της απασχόλησης επικεντρώνονταν κυρίως στην κινητικότητα του εργατικού δυναμικού ως μέσο βελτίωσης της δομής της αγοράς εργασίας. Η προώθηση ενεργητικών αρχών στην αγορά εργασίας και συστημάτων ευελιξίας με ασφάλεια που προκύπτουν από διαπραγματεύσεις των κοινωνικών εταίρων και των κυβερνήσεων, η ενθάρρυνση της διά βίου μάθησης και κατάρτισης, η δημιουργία σθεναρών κατάλληλων και βιώσιμων συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης, η προώθηση των ίσων ευκαιριών, η διασφάλιση της ισότητας των φύλων, ο συνδυασμός του επαγγελματικού με τον ιδιωτικό και τον οικογενειακό βίο και η εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων είναι απολύτως απαραίτητα στοιχεία, για να μπορέσει η αγορά εργασίας να συνεισφέρει περισσότερο στην υλοποίηση των στόχων της Λισαβώνας.

3.8 Ρυθμιστικοί περιορισμοί

3.8.1 Από τη δεκαετία του 1980 μέχρι σήμερα, οι κανονισμοί της ΕΕ επικεντρώνονται στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, των υπηρεσιών, των εργαζομένων και των κεφαλαίων. Το ρυθμιστικό περιβάλλον στο οποίο λειτουργούν οι επιχειρήσεις αποτελεί καθοριστικό στοιχείο της ανταγωνιστικότητας και της ικανότητάς τους να

αναπτυχθούν και να δημιουργήσουν θέσεις εργασίας. Οι κανόνες μπορεί να διασφαλίζουν τον θεμιτό ανταγωνισμό, μπορεί όμως και να εμποδίζουν την καλλιέργεια ενός καλού επιχειρηματικού κλίματος. Ως εκ τούτου, οι κανονισμοί πρέπει να αναθεωρηθούν και να απλοποιηθούν, έτσι ώστε οι επιχειρήσεις να προσαρμοστούν γρήγορα στις αλλαγές, διατηρώντας ταυτόχρονα δίκαιες και σχετικά ασφαλείς αγορές. Όλα τα κράτη μέλη πρέπει να αναλάβουν συντονισμένη δράση για την αποτελεσματική σταθεροποίηση του συστήματος της αγοράς στην Ευρώπη. Πρέπει να εφαρμοστούν ταχέως μέτρα για να επικεντρωθούν οι τράπεζες στη βασική τους δραστηριότητα, την προσφορά ρευστότητας στην πραγματική οικονομία, αξιοποιώντας σταθερές πηγές χρηματοδότησης όπως οι αποταμιεύσεις εντός της ίδιας της οικονομίας και αφήνοντας τις κερδοσκοπικές και πιο ριψοκίνδυνες συναλλαγές στις χρηματαγορές στους μεμονωμένους ειδικούς του τομέα.

3.8.2 Την τελευταία πενταετία, η ενιαία αγορά έχει υποστεί σημαντικές βελτιώσεις εντός του νομοθετικού πλαισίου για την ελεύθερη κυκλοφορία αγαθών και υπηρεσιών. Οι βελτιώσεις αυτές οφείλονται κυρίως στον κανονισμό για την αμοιβαία αναγνώριση, που θεσπίζει κοινούς τεχνικούς κανόνες. Πρόκειται για τη μείωση των πρόσθετων διοικητικών επιβαρύνσεων και του κόστους παραγωγής. Ο κανονισμός για τη διαπίστευση και την εποπτεία της αγοράς έχει κατ' αρχήν ενισχύσει επίσης την ελεύθερη κυκλοφορία, με την προώθηση βελτιωμένων προδιαγραφών προς όφελος των καταναλωτών και την αύξηση της ασφάλειας των προϊόντων που πωλούνται.

3.8.3 Είναι σημαντικό να καθιερωθούν εναρμονισμένα πρότυπα με ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, των υπηρεσιών, του εργατικού δυναμικού και του κεφαλαίου. Ορισμένοι περιορισμοί εξακολουθούν να παρεμποδίζουν την πλήρη λειτουργία της ενιαίας αγοράς.

3.8.4 Υπάρχουν δίκτυα που έχουν ήδη συσταθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τα οποία θα έπρεπε να έχουν τεθεί σε λειτουργία σε όλα τα κράτη μέλη και να διαθέτουν επαρκείς πόρους για να ασκούν τα καθήκοντά τους. Η ΕΟΚΕ αναφέρεται ιδίως στο σύστημα πληροφωριών για την εσωτερική αγορά (IMI), στο σύστημα προειδοποίησης για τα μη εδωδιμα επικίνδυνα προϊόντα (RAPEX), στο σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές (RASFF) και στο SOLVIT. Τα μέσα αυτά παρέχουν πληροφορίες και προστατεύουν τα συμφέροντα των πολιτών της ΕΕ και διασφαλίζουν την ομαλή λειτουργία και την παρακολούθηση των κανόνων της ενιαίας αγοράς. Σε γενικές γραμμές, η αυξημένη ευαισθητοποίηση του ευρέος κοινού θα πρέπει να διευκολύνει την εφαρμογή χρήσιμων μεταρρυθμίσεων για την ενίσχυση της ενιαίας αγοράς.

3.9 Περιβαλλοντικά δεδομένα

3.9.1 Σε μεσοπρόθεσμη έως μακροπρόθεσμη βάση, η ΕΕ «πρέπει να εξελιχθεί ως Κοινότητα αποδοτικότερο οικονομικό χώρο στον από άποψη ενέργειας και πόρων» και η κλιματική πολιτική πρέπει να είναι προσανατολισμένη προς την αειφορία. Όλες οι δυνατότητες για εξοικονόμηση ενέργειας πρέπει να εξεταστούν και πρέπει να αξιοποιηθούν όλες οι τοπικές, ανανεώσιμες και περιφερειακές διαρθρώσεις. Η βελτίωση της ενέργειας και της αποδοτικότητας των πόρων θα καταστεί ένα από τα βασικά στοιχεία μιας νέας στρατηγικής.

3.9.2 Για την προαγωγή της βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης, απαιτείται ισχυρότερη διεπαφή με την εξωτερική δράση της ΕΕ, για τη διαμόρφωση της παγκοσμιοποίησης και την προώθηση της διεθνούς στρατηγικής σύγκλισης για την αειφόρο ανάπτυξη.

⁽¹⁰⁾ «Study on the Impact of the Euro on Trade and Foreign Direct Investment» (Μελέτη για τον αντίκτυπο του ευρώ στο εμπόριο και στις άμεσες ξένες επενδύσεις) (http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/publication12590_en.pdf).

3.9.3 Από την άποψη αυτή, για να συμβάλει η εμπορευματική αγορά περισσότερο στην επίτευξη των στόχων της Λισσαβώνας, η ΕΕ πρέπει να προβάλλει τις απόψεις της με ομοφωνία, συνέπεια και επιμονή στις διεθνείς διαπραγματεύσεις.

3.9.4 Χρειάζονται περαιτέρω επενδύσεις στην έρευνα για την ενέργεια και την κλιματική αλλαγή. Οι μελλοντικές επενδύσεις της βιομηχανίας στην ΕΕ θα πρέπει να βασίζονται σε μια στρατηγική ενεργειακή πολιτική που θα υποστηρίζεται από διμερείς συμφωνίες της ΕΕ με άλλες χώρες. Σημαντική είναι επίσης η ανάπτυξη νέας, αποκεντρωμένης και ευφούς ενεργειακής υποδομής με χαμηλό επίπεδο εκπομπών άνθρακα.

3.10 Ασφάλεια του εφοδιασμού ενεργειακών προϊόντων και ειδών πρώτης ανάγκης

3.10.1 Από τη μία πλευρά, είναι σημαντικό να έχει η οικονομία της ΕΕ διαρκή και ασφαλή πρόσβαση στην ενέργεια και στα βασικά προϊόντα, πράγμα που σημαίνει ότι η ΕΕ θα πρέπει να επιτύχει όλο και μεγαλύτερο βαθμό αυτάρκειας στον τομέα αυτό.

3.10.2 Στο πλαίσιο των μεγάλων διακυμάνσεων των τιμών της ενέργειας και των βασικών προϊόντων τα τελευταία χρόνια, το ευρώ έχει προσφέρει καταφύγιο έναντι των αναταραχών των χρηματαγορών και η ισχύς του συνέβαλε στην άμβλυση ορισμένων από τις επιπτώσεις των αυξήσεων των τιμών που παρουσιάστηκαν πριν από δύο χρόνια, όταν υπήρχε μεγάλη ζήτηση στις παγκόσμιες αγορές τροφίμων και ενέργειας.

3.10.3 Το άνοιγμα των κεφαλαιαγορών είναι επίσης σημαντικό από την άποψη αυτή, ιδίως μεταξύ των κρατών μελών. Η εξέλιξη αυτή θα πρέπει να ενθαρρυνθεί, για να χρηματοδοτηθεί το εμπόριο στον τομέα του ενεργειακού εφοδιασμού και να προωδηθούν οι επενδύσεις στον τομέα της ενέργειας.

3.10.4 Η εσωτερική αγορά ενέργειας της ΕΕ πρέπει επίσης να μετατραπεί σε ένα πραγματικά συνεκτικό σύστημα, που θα λειτουργεί βάσει ενιαίας πολιτικής με πλήρη διασύνδεση και διαλειτουργικότητα, θα εγγυάται τον θεμιτό ανταγωνισμό και θα προστατεύει τα δικαιώματα και τα συμφέροντα των καταναλωτών. Μέσω της πολιτικής ανταγωνισμού της ΕΕ, της ενίσχυσης των εθνικών ρυθμιστικών αρχών και μιας πολιτικής για τις υπηρεσίες γενικού συμφέροντος, θα διασφαλιστεί ότι οι καταναλωτές έχουν επαρκή, ασφαλή και αδιάλειπτη παροχή ενός ενεργειακού μίγματος που είναι τόσο βιώσιμο όσο και οικονομικά προσιτό.

3.11 Υποδομές των μεταφορών και των επικοινωνιών

3.11.1 Στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης, οι μεταφορές είναι το κλειδί για την εύρυθμη λειτουργία της ενιαίας αγοράς. Εντείνουν τη διασυνοριακή συνεργασία και τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών. Η ύπαρξη αποδοτικών συστημάτων μεταφορών επιτρέπει την οικονομική αποτελεσματικότητα με μια ευρύτερη ποικιλία προϊόντων σε ανταγωνιστικές τιμές. Η ενδο-ευρωπαϊκή σιδηροδρομική υποδομή είναι ένα αποτελεσματικό και φιλικό προς το περιβάλλον μέσο μεταφοράς εμπορευμάτων, σε αντίθεση με τις οδικές μεταφορές, οι οποίες συμβάλλουν στην αύξηση των εκπομπών ρύπων.

3.11.2 Η στρατηγική για τις θαλάσσιες μεταφορές 2009-2018 θα συμβάλει επίσης στην αειφόρο οικονομική ανάπτυξη. Καθώς ο αριθμός των πλοίων που λειτουργούν στα πλαίσια των ακτοπλοϊκών αλλά και των διεθνών εμπορικών συναλλαγών αυξάνεται, θα πρέπει να αντιμετωπιστούν τα ζητήματα της κλιματικής αλλαγής και άλλα περιβαλλοντικά προβλήματα.

3.11.3 Οι αλλαγές στο σύστημα μεταφορών της ΕΕ αναμένεται να οδηγήσουν στη μείωση του κορεσμού των υποδομών και να βοηθήσουν την οικονομία της ΕΕ να προσαρμοστεί στις προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης. Ένα αποτελεσματικό σύστημα μεταφορών ενισχύει τις επιχειρήσεις και τις ευκαιρίες απασχόλησης, εξασφαλίζοντας παράλληλα τη μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα εντός και εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι μεταφορές προάγουν επίσης την καινοτομία και ενθαρρύνουν την οικονομική ανάπτυξη. Σε καιρούς οικονομικής κάμψης, οι μεταφορές πλήττονται σημαντικά, ωστόσο ανακτούν το χαμένο έδαφος πολύ γρήγορα, μόλις οι οικονομίες επιστρέψουν σε ρυθμούς ανάπτυξης. Αυτό εξηγείται εν μέρει λόγω της ανάπτυξης του διεθνούς εμπορίου.

3.11.4 Υπάρχουν ζητήματα διαλειτουργικότητας και σύνδεσης μεταξύ χωρών που πρέπει να αξιολογηθούν, ειδικότερα όσον αφορά τα ενεργειακά δίκτυα και την πρόσβαση όλων των πολιτών στο ευρωζωνικό διαδίκτυο. Τα θέματα αυτά θα επηρεάσουν ειδικότερα τις απόκεντρες περιοχές.

3.11.5 Οι απόκεντρες περιοχές εξακολουθούν να βρίσκονται σε μειονεκτικότερη θέση όσον αφορά τις αεροπορικές υπηρεσίες. Η ΕΕ οφείλει να εγκύψει εκ νέου στο πρόβλημα αυτό και να το επιλύσει, εξασφαλίζοντας στους πολίτες των εν λόγω περιοχών ανάλογες ευκολίες με αυτές που διαθέτουν οι κάτοικοι της ηπειρωτικής Ευρώπης.

3.12 Η ανταγωνιστικότητα στην ενιαία αγορά

3.12.1 Η στρατηγική της Λισσαβώνας υπήρξε ιδιαίτερα επιτυχής σε σχέση με ορισμένες πτυχές της αγοράς εμπορευμάτων. Η ευρωπαϊκή ενιαία αγορά έχει διευκολύνει το εμπόριο προϊόντων και οι καταναλωτές έχουν μια πολύ ευρύτερη επιλογή σε πολύ ανταγωνιστικές τιμές. Ωστόσο, ο ανταγωνισμός πρέπει να είναι θεμιτός και αυτό θα πρέπει να επιτευχθεί με την άσκηση αποτελεσματικής εποπτείας σε εθνικό επίπεδο, στα πλαίσια συνεργασίας των κρατών μελών.

3.12.2 Ωστόσο, φαίνεται να υπάρχει κάποιο χάσμα υλοποίησης μεταξύ των δεσμεύσεων σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Καθώς εντείνεται ο διεθνής ανταγωνισμός για αγαθά και υπηρεσίες, η βελτίωση των ανταγωνιστικών επιδόσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο γίνεται όλο και πιο επιτακτική. Υπάρχουν ισχυρές ενδείξεις που να υποδεικνύουν ότι ο καλύτερος συντονισμός των προσπαθειών για την Ε & Α μεταξύ ομάδων ΜΜΕ και μεγάλων επιχειρήσεων βελτιώνει την ανταγωνιστικότητα, παράγοντας αποτελέσματα που εκτείνονται πέρα από την εσωτερική αγορά.

3.12.3 Είναι επίσης σημαντικό να σημειωθεί ότι η δημιουργία της ΟΝΕ βοήθησε την αγορά της ΕΕ να καταστεί πιο ανταγωνιστική, περιορίζοντας και καθιστώντας περισσότερο διαφανές το κόστος των διασυνοριακών δραστηριοτήτων. Αυτό διευκόλυε επίσης την είσοδο νέων επιχειρήσεων στην ευρωπαϊκή αγορά, ενώ λιγότερο αποτελεσματικές επιχειρήσεις διαλύθηκαν ή εξαγοράστηκαν από άλλες. Ωστόσο, υπάρχει ακόμα περιθώριο βελτίωσης όσον αφορά την ευελιξία στην εσωτερική αγορά και την κινητικότητα του εργατικού δυναμικού. Στην πραγματικότητα, η κύρια αδυναμία που αναγνωρίστηκε για όλες τις αγορές είναι ότι πρέπει να υπάρξει μέριμνα ώστε να εξαλειφθούν τα εναπομένοντα εσωτερικά εμπόδια στην Ενιαία Ευρωπαϊκή Αγορά.

3.13 Η εξωτερική διάσταση της ενιαίας αγοράς

3.13.1 Το άνοιγμα της Ευρώπης προς τον υπόλοιπο κόσμο έχει συμβάλει στην ευημερία της. Είναι επομένως προς το συμφέρον της να αναπτύξει την εξωτερική της ατζέντα, για την προστασία και εξυπηρέτηση των συμφερόντων του πληθυσμού της. Οι μελλοντικές πολιτικές θα πρέπει τώρα να απομακρυνθούν από το σύνδρομο εσωστρέφειας που αποτέλεσε το επίκεντρο του ενδιαφέροντος από τη Συνθήκη της Ρώμης το 1957. Η ΕΕ θα πρέπει τώρα να είναι μάλλον προσανατολισμένη προς την παγκοσμιοποιημένη οικονομία, αποφασισμένη να διαδραματίσει πλήρως το ρόλο της, λαμβάνοντας ταυτόχρονα υπόψη τη μετατόπιση του κέντρου βάρους προς την Ασία και τις αναδυόμενες χώρες, κυρίως τις λεγόμενες ΒΡΙΚ - Βραζιλία, Ρωσία, Ινδία και Κίνα. Η ΕΕ θα πρέπει επίσης να αναπτύξει οικονομική συνεργασία με τις γειτονικές της χώρες στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας, συμπεριλαμβανομένης της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης και της Ένωσης για τη Μεσόγειο, με στόχο την επέκταση της ζώνης ελεύθερων συναλλαγών. Οι αρχές της ανοικτής αγοράς πρέπει να αποτελούν προϋπόθεση για την εν λόγω εταιρική σχέση. Ταυτόχρονα, η εμβάθυνση και τελειοποίηση της εσωτερικής αγοράς έχουν καθοριστική σημασία, αν η ΕΕ επιθυμεί να διατηρήσει τον ηγετικό ρόλο της στην παγκόσμια αγορά.

3.13.2 Η Ευρώπη έχει επίσης την υποχρέωση να αντιμετωπίσει προβλήματα παγκοσμίως διαστάσεων και να βοηθήσει στον καθορισμό του ρυθμού και του τόνου της παγκοσμιοποίησης. Η ΕΕ έχει ακολουθήσει άλλους σημαντικούς εμπορικούς συνασπισμούς στο πλαίσιο της προσπάθειάς της για την ελευθέρωση του εμπορίου στην παγκόσμια αγορά για τα αγαθά και τις υπηρεσίες. Διαπραγματεύεται διμερείς συμφωνίες ελεύθερου εμπορίου με την Κορέα, την ASEAN και την Ινδία. Η πρόοδος που επιτεύχθηκε στο πλαίσιο του Διατλαντικού Οικονομικού Συμβουλίου είναι επίσης θετική. Η στρατηγική αυτή αντανακλά εν μέρει την έλλειψη πεποίθησης ότι οι διαπραγματεύσεις του Γύρου της Ντόχα θα ολοκληρωθούν με επιτυχία μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα. Στην πραγματικότητα, αυτή η διμερής προσέγγιση θα μπορούσε να ματαιώσει τον συνολικό σκοπό των πολυμερών εμπορικών διαπραγματεύσεων. Πρέπει να διατηρηθεί η έμφαση στο πολιτικά αναγκαίο αμοιβαίο άνοιγμα των διεθνών αγορών και η ολοκλήρωση του γύρου της Ντόχα θα πρέπει να εξακολουθήσει να αποτελεί προτεραιότητα. Η ΕΟΚΕ καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τους αρχηγούς κυβερνήσεων των κρατών μελών να επιμείνουν, κατά τις διαπραγματεύσεις για την ελευθέρωση του εμπορίου, στον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, στην τήρηση των συμβάσεων της ΔΟΕ και στη διαφύλαξη των φυσικών, οικονομικών και πολιτισμικών πόρων από πλευράς των κυβερνήσεων των τρίτων χωρών.

3.13.3 Θεωρείται σκόπιμο, αλλά και αναγκαίο για την ΕΕ να υπάρχει ενιαία προστασία του κοινοτικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας. Πρέπει να εξασφαλιστεί αυστηρά ο σεβασμός των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και να καταπολεμηθεί αποτελεσματικά το εμπόριο παράνομων αντιγράφων επώνυμων προϊόντων ⁽¹¹⁾.

3.13.4 Όπως προκύπτει από τις εκθέσεις περί ακατάλληλων προϊόντων διατροφής και παιχνιδιών που εισάγονται από τρίτες χώρες, η απουσία αποτελεσματικού ελέγχου και εποπτείας της αγοράς στην ΕΕ έχει γίνει εντονότερη τα τελευταία χρόνια. Ελλείπει κατάλληλης παρακολούθησης των εμπορευμάτων που εισάγονται από τρίτες χώρες, οι καταναλωτές της ΕΕ εκτίθενται σε πιθανούς κινδύνους για την υγεία και σε προϊόντα κατώτερης ποιότητας. Αυτό στρεβλώνει τον ανταγωνισμό στην αγορά και μπορεί επίσης να επηρεάσει αρνητικά τις μελλοντικές επενδύσεις και την απασχόληση στην Ευρώπη.

3.13.5 Μια σταθερή και συντονισμένη στρατηγική θα πρέπει επίσης να θεωρηθεί ως μέσο για την προστασία των ευρωπαϊών καταναλωτών από τις εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών από τρίτες χώρες που δεν τηρούν τις τεχνικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές προδιαγραφές και τις συνθήκες εργασίας. Πρέπει να διασφαλιστεί ότι τα πρότυπα που ορίζονται από τη ΔΟΕ, τα Ηνωμένα Έθνη και τους οργανισμούς τους και άλλες διεθνείς συμβάσεις που αφορούν τα ατομικά δικαιώματα, την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι, το δικαίωμα συλλογικής οργάνωσης και διαπραγμάτευσης των εργαζομένων και την κατάργηση της παιδικής και καταναγκαστικής εργασίας, τηρούνται από τις χώρες με τις οποίες τα κράτη μέλη της ΕΕ έχουν εμπορικές ρυθμίσεις.

3.13.6 Η σημερινή κρίση έδειξε ότι υπάρχει αυξημένη αλληλεξάρτηση μεταξύ των χωρών στο πλαίσιο του παγκόσμιου εμπορίου και των χρηματοπιστωτικών αγορών. Πρέπει να ενισχυθούν τα παγκόσμια χρηματοπιστωτικά συστήματα με κανόνες που προάγουν τη σύνεση, βελτιώνουν τον συντονισμό και την επικοινωνία μεταξύ των ελεγκτικών αρχών και των κεντρικών τραπεζών, ούτως ώστε να μην ενισχύεται απλώς η διαφάνεια αλλά να εξασφαλίζεται αυστηρότερος έλεγχος των ανακυκλώσεων χρήματος που απορρέει από τα ναρκωτικά, εγκληματικές δραστηριότητες και παράνομο εμπόριο όπλων.

3.13.7 Σε αυτό το πλαίσιο, το ευρωπαϊκό πρότυπο του κοινωνικού διαλόγου θα πρέπει να υιοθετηθεί και από χώρες εκτός της Ένωσης, και η ΕΟΚΕ θα πρέπει να εντείνει τις προσπάθειες για την προώθηση αυτής της έννοιας.

3.14 Η κοινωνική διάσταση

3.14.1 Για την περαιτέρω ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς, απαιτείται αποδοχή της από τους ευρωπαίους πολίτες. Η κοινωνική διάσταση της ενιαίας αγοράς ενισχύεται τώρα με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και την ενσωμάτωσή του στη Συνθήκη της Λισσαβώνας. Με αυτόν τον τρόπο ενισχύεται η σημασία της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών στην περαιτέρω ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς.

3.14.2 Η στρατηγική της ΕΕ μετά το 2010 θα πρέπει να προωθεί μια πιο δίκαιη κοινωνία με τη διασφάλιση και την ανάπτυξη του κοινωνικού προτύπου σύμφωνα με μια ολοκληρωμένη αναπτυξιακή πολιτική. Κάθε κράτος μέλος θα πρέπει να προσαρμοστεί στην παγκοσμιοποίηση και την τεχνολογική αλλαγή με τη βελτίωση της ποιότητας και της διαθεσιμότητας της συνεχούς εκπαίδευσης και κατάρτισης. Αυτή η κρίση θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί για την περαιτέρω αύξηση της γνώσης που θα προετοιμάσει το εργατικό δυναμικό για το μέλλον. Οι άνεργοι θα πρέπει να έχουν την ευκαιρία να εγγραφούν σε προγράμματα κατάρτισης και εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, που θα τους επιτρέψουν να επανενταχθούν στην αγορά εργασίας με την προοπτική καλύτερων συνθηκών εργασίας για τους ίδιους και με περισσότερα κίνητρα για τους εργοδότες τους προκειμένου να επενδύσουν σε νέες απαιτήσεις της αγοράς που αναμένεται να δημιουργηθούν από την αύξηση των τεχνολογιών τα επόμενα χρόνια. Το Ταμείο για την Παγκοσμιοποίηση και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο θα πρέπει να χρησιμοποιούνται και να προσαρμόζονται καλύτερα στις προκλήσεις αυτού του είδους που θέτει η εσωτερική αγορά. Λαμβανομένων υπόψη των συνεπειών της κρίσης κρίνεται απαραίτητο να προωθηθούν εκ νέου τα προγράμματα για την καταπολέμηση της φτώχειας.

⁽¹¹⁾ ΕΕ C 116 της 28.4.1999, σ. 35 και ΕΕ C 221 της 7.8.2001, σ. 20.

4. Τελικές παρατηρήσεις

4.1 Με την παρούσα κρίση, η ΕΕ πρέπει να προσαρμόσει τα μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα μέτρα της στρατηγικής της Λισαβώνας. Πρέπει να προσθέσει βραχυπρόθεσμες δράσεις στο πρόγραμμα διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων της, ενώ συνεχίζει να επενδύει στο μέλλον. Αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί κυρίως με την περαιτέρω επένδυση στην E & A, την καινοτομία και την εκπαίδευση, με την ενεργό ενθάρρυνση της ελεύθερης ανταλλαγής γνώσεων μεταξύ

των κρατών μελών και με την υποστήριξη των επιχειρήσεων (ιδίως των ΜΜΕ), προκειμένου να είναι σε θέση να συμβάλλουν σε μια πιο δυναμική ενιαία αγορά. Οι ενέργειες προς μια πιο πράσινη οικονομία είναι επίσης σημαντικές ως μέσο για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και τεχνολογιών, σε συνδυασμό με την εξασφάλιση εναλλακτικών πηγών ενέργειας και την επίτευξη περιβαλλοντικών στόχων. Αυτό θα μπορούσε να γίνει, εάν η ευρωπαϊκή διακυβέρνηση ενισχυόταν ώστε να βελτιωθεί η συλλογική διάσταση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να αποφευχθεί η επικάλυψη προσαρμωτικών και πόρων.

Βρυξέλλες, 17 Φεβρουαρίου 2010.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Mario SEPI

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

της Γνωμοδότησης της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Οι κατωτέρω τροπολογίες συγκέντρωσαν μεν το ένα τέταρτο των εκπεφρασμένων ψήφων, απορρίφθηκαν όμως στην πορεία της συζήτησης (άρθρο 54.3 του Ε.Κ):

Σημείο 1.2, περίπτωση εδάφια 8, 9 και 10

- «Για συγκεκριμένα, η οδηγία για τις υπηρεσίες πρέπει οπωσδήποτε να εφαρμοστεί με πλήρη σεβασμό του πνεύματος και των κανόνων που διέπουν την ενιαία αγορά. Ένα σημαντικό πρόβλημα εν προκειμένω είναι ότι δεν υπάρχει ακόμη ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων από ορισμένα κράτη μέλη που προσχώρησαν κατά την τελευταία διεύρυνση. Απαιτούνται σαφείς και αποτελεσματικοί κανόνες για την ορθή εφαρμογή και την επίτευξη των στόχων της οδηγίας για την απόσπαση εργαζομένων, που είναι ο θεμιτός ανταγωνισμός μεταξύ των επιχειρήσεων, και ο σεβασμός των δικαιωμάτων των εργαζομένων και η αποτροπή του κοινωνικού ντάμπινγκ.
- Ένα από τα προβλήματα της ενιαίας αγοράς και της ΕΕ είναι ότι οι μισθοί και οι συνθήκες εργασίας ποικίλλουν έντονα μεταξύ των κρατών μελών αλλά και μεταξύ των περιφερειών και κατά συνέπεια αποτελούν έχουν καταστεί παράγοντας ανταγωνισμού. Η προστασία των προτύπων στην αγορά εργασίας βάσει των συμβάσεων του ΔΟΕ θα προσλάβει μεγαλύτερη σημασία και πρέπει να αποτελέσει τμήμα της νέας στρατηγικής ΕΕ 2020.
- Η άνοδος των εμπορικών συναλλαγών μέσα στην ενιαία αγορά αυξάνει τις προξενικές ασκοπές και οικολογικά επιβλαβείς μεταφορές μεγάλων αποστάσεων. Είναι συνεπώς απαραίτητος ο συνυπολογισμός των πτυχών του αντικτύπου των μεταφορών στο γεγονός το οποίο αντιβαίνει στις αυξημένες απαιτήσεις της πολιτικής για το περιβάλλον και τη βιώσιμη ανάπτυξη κατά τον καθορισμό της πολιτικής μεταφορών της Στρατηγικής ΕΕ 2020.»

Αιτιολογία

Ο όρος ντάμπινγκ χρησιμοποιείται σήμερα μόνο στο πλαίσιο του διεθνούς εμπορικού δικαίου, ενώ ορίζεται ως η πράξη της εξαγωγής προϊόντων από τον παρασκευαστή μιας χώρας σε άλλη χώρα σε τιμή είτε χαμηλότερη από την τιμή που χρεώνει στην αγορά της χώρας του είτε χαμηλότερη του κόστους παραγωγής. Ο όρος «κοινωνικό ντάμπινγκ», κατά συνέπεια, χρησιμοποιείται λανθασμένα στην εν λόγω οδηγία για την απόσπαση εργαζομένων καθώς η τιμή της εταιρίας (που συνήθως προέρχεται από το λιγότερο οικονομικά ανεπτυγμένο κράτος μέλος) που παρέχει τα προϊόντα και τις υπηρεσίες της σε άλλο κράτος μέλος δεν είναι χαμηλότερο από το κόστος παραγωγής. Η χρήση του όρου «κοινωνικό ντάμπινγκ» έναντι των νέων κρατών μελών είναι προσβλητική και θα πρέπει να αποφεύγεται.

Η αναφορά στις διαφορές ως προς τους μισθούς και τις εργασιακές συνθήκες ως πρόβλημα της ενιαίας αγοράς έρχεται σε αντίφαση με το απλό γεγονός ότι οι μισθοί αποτελούν πάντοτε μέρος του ανταγωνισμού μεταξύ των εταιριών που αποτελεί τη βάση της οικονομίας της ελεύθερης αγοράς και ο οποίος ωφελεί τους καταναλωτές. Όσον αφορά την προστασία των προτύπων της αγοράς εργασίας είναι αναγκαίος ο καθορισμός των προτύπων που πρέπει να προστατευθούν. Υπάρχουν συνθήκες του ΔΟΕ, υπογεγραμμένες από τα περισσότερα κράτη μέλη, που ορίζουν αυτά τα πρότυπα.

Η απόδοση ευθυνών στην ενιαία αγορά για την άνοδο των επιβλαβών μεταφορών είναι μονόπλευρη προσέγγιση. Με την ίδια λογική θα έπρεπε να κατηγορήσουμε την ελεύθερη κυκλοφορία των ατόμων για την αύξηση του περιβαλλοντικού φόρτου. Οι πτυχές του περιβάλλοντος και της βιώσιμης ανάπτυξης πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά τον καθορισμό της Στρατηγικής ΕΕ 2020.

Αποτέλεσμα ψηφοφορίας

Υπέρ: 93

Κατά: 131

Αποχές: 8

Σημείο 3.7.1

«Η ελεύθερη κυκλοφορία έχει συμβάλει στην ενίσχυση της οικονομίας των κρατών μελών της ΕΕ, καθώς προάγει τον ανταγωνισμό και παρέχει στους καταναλωτές μεγαλύτερη επιλογή και προϊόντα καλύτερης ποιότητας σε χαμηλότερες τιμές. Βοηθάει επίσης τις εταιρείες εντός της ΕΕ να είναι ανταγωνιστικές στις αγορές τρίτων χωρών. Η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων από ορισμένα κράτη μέλη της τελευταίας διεύρυνσης δεν έχει ακόμη πραγματοποιηθεί. Χρειάζονται αποτελεσματικοί και σαφείς κανόνες εφαρμογής για να διασφαλιστεί η ορθή εφαρμογή και η επίτευξη των στόχων της οδηγίας για την απόσπαση εργαζομένων, δηλαδή για το θεμιτό ανταγωνισμό μεταξύ των επιχειρήσεων και το σεβασμό των δικαιωμάτων των εργαζομένων. Υπάρχουν, ωστόσο, ενδείξεις ασαφούς εφαρμογής των κανόνων της οδηγίας για την απόσπαση εργαζομένων, με αποτέλεσμα αθέμιτο ανταγωνισμό μεταξύ των επιχειρήσεων, καταπάτηση των δικαιωμάτων των εργαζομένων και κοινωνικό ντάμπινγκ»

Αιτιολογία:

Εξακολουθούν να υφίστανται περιορισμοί στην ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων εντός της ενιαίας αγοράς, παρά τις αποδείξεις ότι η άρση των περιορισμών δεν επιδείνωσε την κατάσταση στην αγορά εργασίας των χωρών που ήταν τους περιορισμούς.

Ο όρος ντάμπινγκ χρησιμοποιείται σήμερα μόνο στο πλαίσιο του διεθνούς εμπορικού δικαίου, ενώ ορίζεται ως η πράξη της εξαγωγής προϊόντων από τον παρασκευαστή μιας χώρας σε άλλη χώρα σε τιμή είτε χαμηλότερη από την τιμή που χρεώνει στην αγορά της χώρας του είτε χαμηλότερη του κόστους παραγωγής. Ο όρος «κοινωνικό ντάμπινγκ», κατά συνέπεια, χρησιμοποιείται λανθασμένα στην εν λόγω οδηγία για την απόσπαση εργαζομένων καθώς η τιμή της εταιρίας (που συνήθως προέρχεται από το λιγότερο οικονομικά ανεπτυγμένο κράτος μέλος) που παρέχει τα προϊόντα και τις υπηρεσίες της σε άλλο κράτος μέλος δεν είναι χαμηλότερο από το κόστος παραγωγής. Η χρήση του όρου «κοινωνικό ντάμπινγκ» έναντι των νέων κρατών μελών είναι προσβλητική και θα πρέπει να αποφεύγεται.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας:

Σημείο 3.8.1

«Από τη δεκαετία του 1980 μέχρι σήμερα, οι κανονισμοί της ΕΕ επικεντρώνονται στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, των υπηρεσιών, των εργαζομένων και των κεφαλαίων. Το ρυθμιστικό περιβάλλον στο οποίο λειτουργούν οι επιχειρήσεις αποτελεί καθοριστικό στοιχείο της ανταγωνιστικότητας και της ικανότητάς τους να αναπτυχθούν και να δημιουργήσουν θέσεις εργασίας. Οι κανόνες μπορεί να διασφαλίζουν τον θεμιτό ανταγωνισμό, μπορεί όμως και να εμποδίζουν την καλλιέργεια ενός καλού επιχειρηματικού κλίματος. Ως εκ τούτου, οι κανονισμοί πρέπει να αναθεωρηθούν και να απλοποιηθούν, έτσι ώστε οι επιχειρήσεις να προσαρμοστούν γρήγορα στις αλλαγές, διατηρώντας ταυτόχρονα δίκαιες και σχετικά ασφαλείς αγορές. Όλα τα κράτη μέλη πρέπει να αναλάβουν συντονισμένη δράση για την αποτελεσματική σταθεροποίηση του συστήματος της αγοράς στην Ευρώπη. Η ΕΟΚΕ συνιστά να επικεντρωθούν οι τράπεζες στη χρηματοδότηση των εταιρειών, αφήνοντας τις πιο κερδοσκοπικές συναλλαγές που πραγματοποιούνται στις χρηματοπιστωτικές αγορές να διενεργούνται από φορείς που ειδικεύονται σε αυτού του είδους τις συναλλαγές. Πρέπει να εφαρμοστούν ταχέως μέτρα για να επικεντρωθούν οι τράπεζες στη βασική τους δραστηριότητα, την προσφορά ρευστότητας στην πραγματική οικονομία, αξιοποιώντας σταθερές πηγές χρηματοδότησης όπως οι αποταμιεύσεις εντός της ίδιας της οικονομίας και αφήνοντας τις κερδοσκοπικές και πιο ριψοκίνδυνες συναλλαγές στις χρηματαγορές στους μεμονωμένους ειδικούς του τομέα.»

Αιτιολογία

Το πρώτο μέρος της παραγράφου δεν είναι ρεαλιστικό. Ποια μέτρα μπορούν να ληφθούν; Αν δεν παρέχεται καμία εξήγηση, είναι καλύτερο να μη αναφερόμαστε σε αυτά, αφού προκαλούν σύγχυση και δημιουργούν ανασφάλεια. Επιπλέον, το σημερινό πρόβλημα δεν είναι οι πηγές χρηματοδότησης, αλλά η εμπιστοσύνη στην πραγματική οικονομία.

Θεωρώ ότι η παράγραφος 1.6 της γνωμοδότησης καθιστά απόλυτα σαφή τα τρέχοντα οικονομικά προβλήματα καθώς και τις λύσεις τους.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας: Υπέρ: 82

Κατά: 127

Αποχές: 19